

DE WEG VAN WAARHEID EN LEVEN

*'Leer mij, HEERE, Uw weg,
ik zal in Uw waarheid wandelen,
maak mijn hart één om Uw Naam te vrezen.'* Psalm 86 : 11 (HSV)

Gemeente van Christus,

De tijd van 'leren, examen, diploma en klaar' is voorgoed voorbij.

Dat is iets van vroeger.

Je was een keer klaar met leren en voortaan voor je hele arbeidsleven gereed voor de praktijk.

Tegenwoordig is het leven een nooit afgeronde *leerweg*.

Wat voor beroep je ook uitoefent, of je nu leraar bent, ict-er of bedrijfsleider, verpleegkundige, dominee of bankwerker – van tijd tot tijd moet je 'in dok.'

Bijleren, een leergang volgen of een opfriscursus.

Leven is leren. Vakkennis veroudert snel en vraagt aanvulling of correctie.

De aloude slogan 'Kennis is Macht' blijft actueel.

Dit voortdurend moeten bijscholen kan voor mensen soms een zware druk betekenen. Je moet wel, wil je bijblijven, veel zin heb je er niet in. Maar anderen, die hun levensloop op eigentijdse wijze als een project zien dat slagen moet, gaan er met ambitie tegenaan.

En inderdaad, kennis kan je leven verrijken en bovendien, in de strijd om het bestaan, kun je er dan beter tegen en kom je anderen voorbij.

Maar één ding bereik je daarmee niet: met kennis alleen kun je je niet wapenen tegen angst, lichamelijk slijtage en geestelijke spanning. En ook niet tegen tegenspoed. Evenmin tegen zonde.

Welnu, als het daarover gaat: de dichter van Psalm 86, een voor ons onbekende persoon, zit tot en met in de knel. Hij benoemt zijn penibele

situatie met woorden als 'ellende en armoede' (vs. 1 en 2) 'benauwdheid' (vs. 7), en hij is slachtoffer van geweld (vs. 14), aangetast door 'haters' en 'hoogmoedige mensen.' (vs. 14 en 17).

In die bange toestand komt het besef bij hem binnen: zo red ik het niet. Met al mijn kennis en levenservaring, met al mijn menselijke bagage, overwin ik mijn angsten en mijn spanningen niet.

Mijn zorgen niet. En mijn zonden ook niet.

Mijn kennis van het leven heeft een andere dimensie nodig.

Hij wendt zich tot God.

Zijn hele psalm is dan ook één hartstochtelijk gebed tot de HEER.

Een bede om uitkomst, verhoring, bewaring.

Zijn vraag is: wat is *Gods weg* met mij, met mijn leven?

'Leer mij, HEERE, Uw weg.'

Kijk, gemeente, we hadden het over het leven als leerweg.

Leven is leren. Dat kan goed zijn, kan spannend zijn.

Maar daarnaast, daaroverheen, loopt een *tweede* weg: de weg die de HEER wijst.

Laten ook wij ons goed bewust zijn van die tweede, die andere weg en onszelf de vraag stellen of ook wij, naast onze leerweg, die weg van God kennen en volgen.

Wat is dan die weg, die route, die God wijst?

Bijbels gesproken, in Israël bekend, is dat de route die de *Thora* wijst.

Wij noemen dat Gods 'wet'.

Maar 'Thora' betekent in wezen geen wet, maar *aanwijzing* (Duits: *Weisung*).

De geboden van de Thora zijn *wegwijzers* voor het leven.

Ik vergelijk ze graag met een paaltjesroute door het bos.

Die biedt me een goede vergelijking voor ons mensenleven.

De weg die God met u en mij gaat, gemeente, is niet als snelweg, recht, strak, breed, maar als een bospad, smal, slingerend.

Meer dan eens zegt een psalmist : 'wijs mij uw *paden*.'

Gods beloften en geboden zijn de routepaaltjes langs dat pad.

Denk aan Psalm 119:

'Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad.'

Die woorden wijzen je de goede weg.

'Doe dat en je zult leven', heeft Mozes tegen het volk Israël gezegd.

En wat wijzen ze aan, die merktekens van dat pad?

Gerechtigheid, liefde, geloof.

Daarin leven, daar kun je mee voort op je levensweg.

En die weg met God, die komt goed uit, tot een eeuwig veilig einde.

Dit is dan ook de eerste vraag aan ons, aan u en mij, vanuit dit

psalmgebed: reken ook ik met God, ga ik op zijn weg?

Is Hij mijn gids, mijn leidsman, in mijn leven?

Ook wanneer mijn pad wel erg slingert en als ik moeizaam en soms tobberig mijn weg door het leven ga?

Deze psalm is ervan overtuigd: in al mijn nood is God nabij.

Hij is immers *'goed en mild om te vergeven'*? (vs. 5).||

Zo ging het, gemeente, eerst over *leren*.

In het volgende vers gaat het over *waarheid*: *'Ik zal in Uw waarheid wandelen.'*

Dit is een belofte van de dichter.

Maar die geeft aan een *specificatie* van Gods weg.

Wie op de weg van God gaat, die wandelt in de *waarheid*.

Nu zijn we op bekend terrein, toch gemeente?

Waarheid.

Wat is voor ons *waarheid*?

Dat iets klopt.

Het woord lijkt inwisselbaar voor wetenschap.

De wetenschap is immers altijd op zoek naar waarheid.

De cursussen die wij mensen volgen op onze leerweg, komen allemaal voort uit wetenschap, bewezen gegevens die kennis opleveren.

Maar op die weg van *God*, die bijbelse weg, is waarheid anders.

Waarheid is in bijbelse taal *betrouwbaarheid*. Trouw.

Het Hebreeuwse woord is '*amin*, dat zit in het woordje 'amen'.

En amen betekent niet 'het is uit', maar 'het is waar.'

'In Uw waarheid wandelen', gemeente, - als we dat aan God beloven – dan zeggen we: ik rust HEER op Uw betrouwbaarheid. Op U kan ik aan.

Daar rust ook die smekende dichter van onze psalm op (vs. 2):

'U, mijn God, verlos uw dienaar die op U vertrouwt.'

En in die trouw van God 'wandelen', daarin gelovig 'omgaan', betekent tegelijk zelf als een betrouwbaar mens leven.

Dat is die bijbelse 'waarheid.'

Dus een andere dimensie dan bewezen kennis als wetenschap.

Ik geeft u een voorbeeld uit de oorlog.

Een razzia. Duitsers zoeken ondergedoken Joden. Ze dringen binnen bij een Nederlandse burger. Hebben ze een tip gekregen?

'Er moet hier een Jood zitten.'

'Een Jood? Hoe komt u erbij. Geen sprake van. Ga maar zoeken.'

Ze zoeken. Halen het hele huis overhoop. Geen Jood te vinden.

'Dat zei ik u toch?', zegt de huisvader.

De Duitse soldaten druipen af. Niemand gevonden.

Uren later opent de man het luik onder het vloerkleed.

'Kom er maar uit', zei hij. 'Ze zijn weg.....'

Deze man sprak de waarheid niet. Wat hij zei klopte niet.

Maar hij was wel *betrouwbaar* in die bijbelse betekenis van waarheid.

Hij 'wandelde in de waarheid.'

Het bijbelse begrip 'waarheid' is een beweeglijk begrip.

Het geeft aan omgang met God en de naaste in eer en deugd.

De Duitse theoloog Emil Brunner schreef het boek '*Wahrheit als Begegnung.*', Waarheid als ontmoeting. Ze functioneert in de zuivere omgang tussen mens en mens, tussen de mens en zijn God.

En de vraag is weer: leven wij, u en ik, in die waarheid?

Laten wij onszelf eerlijk toetsen op die vraag. En het voorbeeld van de psalmist volgen en voortdurend bidden: '*Leer mij Uw weg, HEER.*' ||

Maar er volgt nog een derde regel in onze tekst:

'Maak mijn hart één om Uw Naam te vrezen.'

Eén hart, een onverdeeld hart.

Het kernwoord is nu : *leven*.

Het hart, centrum van de persoon, duidt immers het *leven* aan.

Laat mij leven als uit één stuk.

Onverdeeld, een leven dus dat niet weifelt en twijfelt.

Dat ráákt ons, gemeente.

Want ons leven is juist zo verdeeld.

Onszelf totaal en zonder reserve overgeven aan God en zijn dienst – dat valt ons niet mee.

We willen zo graag de kool en de geit sparen

God en geloof zijn natuurlijk belangrijk, maar er zijn nog zoveel meer interessante dingen waar ons hart naar uitgaat.

En alles op één kaart zetten, dat is toch wel heel riskant.

In onszelf zit die bereidheid niet.

Dat weet de psalmdichter ook heel goed.

Daarom bidt hij of God hem ook dit wil leren, als onmisbaar element op die weg van God, het traject dat God met mensen wil gaan.

Maak mij tot een man, een vrouw, uit één stuk.

Geen schipperaar, geen marchandeur met het geloof, geen halve, maar een hele volgeling.

En het doel?

'Om Uw Naam te vrezen...'

Ouderwets gezegd: het gaat om de vreze des HEEREN.

Wat is dat 'vrezen.'?

Wil de HERE God dat wij vrees voor Hem hebben, dat wij bang voor Hem zijn?

Moeten we dáárin mens-uit-één-stuk wezen?

Tja, er zijn mensen die God beschouwen als vreeswekkend.

Iemand die alles kent en ziet, iemand die te duchten valt, iemand die angstig maakt.

Velen voelen God als een ontzagwekkende en angstaanjagende Macht, met wie niet te spotten valt en die je alleen maar kunt denken als een harde Rechter.

..... *om Uw Naam te vrezen*..... moet dat zó gezien worden dan?

Moet het geloof die richting uit?

Het antwoord is: helemaal niet.

De Ontzagwekkende heeft aan zijn volk genade en vrede beloofd, vergeving van zonden en leniging van pijn en leed.

Zijn *Naam*, staat hier, dat is de naar ons toegekeerde barmhartige kant van God.

Een *godvrezend mens* is geen angstmens, maar een mens met eerbied en ontzag voor God.

Iemand die alles van Hem verwacht 'die kiest de welgebaande wegen!' (zingt Ps. 84)

Dr. Vreekamp schreef een boek getiteld 'Eerbied' over de uitdrukking '*vreze des HEEREN*' als bron van leven. Hij zegt: het is een bronwoord en een woordbron.

Bronwoord: er is ten diepste geen enkel ander woord om het te beschrijven. Alles valt er uit te putten: *'De vreze des HEEREN is een bron van het leven'*, zegt de Spreukendichter (14 : 27a)

Woordbron: uit die bron putten we de woorden van het leven met God: ootmoed, achting, eerbied, deemoed. ||

Op dit moment gekomen, gemeente, stellen we vast:

Het gaat in deze psalmtekst over *drie kernwoorden:* de weg, de waarheid en het leven.

Gaan op Gods weg, leven in de waarheid, leven met een onverdeeld hart.

Welnu, wie leeft daar zuiver en onverdeeld in?

Niemand toch?

Wij falen.

Onze weg gaat vaak zo anders.

De brede weg.

De snelweg van de gemakkelijke keuzes.

We zijn allemaal de weg kwijt.

De bijbel verkondigt ons het ehech van de mens.

Niemand redt het, Gods weg te gaan.... de weg van de waarheid en het leven.||

Op dit punt gekomen komt het woord van de Here Jezus op ons af:

Ik ben de weg en de waarheid en het leven (Joh. 14 : 6).

Dat is een kolossale uitspraak.

Stel u voor wie dit zegt.

Een nog jonge Jood, 2000 jaar geleden, rondwandeland met zijn vrienden, in Israël, spreekt uit dat hij de weg van God is, de waarheid in persoon is, het ware leven is.

En wie de Evangelien tot zich neemt, verneemt dat hij, Jezus, ons *meeneemt* op Gods weg, laat delen in de *waarheid* en in *eeuwig leven*.

Dat kan geen gewoon mens zijn en zeggen.

Hij is dan ook de Zoon van God. De beloofde Messias.

Niemand kan u dat doen geloven dan alleen de Heilige Geest van God.

Maar die *doet* dat dan ook, zo leert ons Pinksteren.

Wat wij niet kunnen, Gods weg opgaan, de waarheid bezitten, het leven schenken – daar doet hij dat en, wonderlijk, dat IS hij.

Daarom kunnen we bij Jezus Christus terecht.

Ik zei daarnet: niemand redt het, Gods weg bewandelen.

Maar met en in Christus wordt het ons gegeven en geleerd.

Leer mij, Here, uw weg – dat leert ons Christus.

Ik zal in uw waarheid wandelen – dat kan met Christus.

Maak mijn hart één – dat doet Christus.

Zo is hij de vervulling van de tekstwoorden.

Maar ook de uitdeler van wat die tekst verwoordt.

Gemeente: ga dan ook met Christus.

Bid tot Hem: ‘Leer mij uw weg, o Heer.’

Er zingt een berijmde psalm: *‘Wie Hem nederig valt te voet zal van Hem zijn wegen leren.’*

Die nederige ootmoed is niets kruiperigs, maar eerbiedige verwachting.

De Here Jezus maakt ons dan nooit beschaamd.

In de eenheid met hem, door het geloof, gaan we op Gods goede weg.

Het is wel een smalle weg, die naar het leven leidt.

Een vaak slingerend en donker pad, zo kan ons leven zijn.

Soms een leven met een kruis.

Maar volgen we de Gekruiste die ons voorgaat, die vóór ons gaat, die ons de weg wijst, dan komen we erdoor.

En via de paaltjesroute van Gods beloften kom je aan het eind van de weg.

Dat is de uiteindelijke finish: de nieuwe aarde en de nieuwe hemel, waar volop de gerechtigheid en de liefde wonen.

In die zekerheid dichtte Johannes de Heer het bekende lied 'Leer mij uw weg, o Heer' , met daarin deze strofe:

Hoe ook mijn toestand wordt, leer mij uw weg.

't Leven zij lang of kort, leer mij uw weg.

Is dan mijn loop volbracht,

vrees ik geen dood of macht

daar mijn ziel U verwacht,

leer mij uw weg.

Lof zij u, Christus.

Amen.